

Protokół
IV posiedzenia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w dniu 02 kwietnia 2026 roku, godz. 9:00
ul. Hoża 20, sala nr 117 (I piętro)

1. Otwarcie posiedzenia

Przewodniczący Rady Głównej prof. M. Pałys przywitał członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, panią Marię Mrówczyńską Podsekretarza Stanu oraz gości uczestniczących w posiedzeniu.

2. Przyjęcie porządku obrad

Rada przyjęła zaproponowany porządek obrad.

Przewodniczący poprosił o zabranie głosu panią minister Marię Mrówczyńską.

Minister Mrówczyńska odniosła się do wykorzystania AI w szkolnictwie wyższym, standardów kształcenia psychologów oraz harmonogramu ewaluacji i wykazu czasopism.

Wykorzystanie sztucznej inteligencji w szkolnictwie wyższym

Pani Minister podkreśliła, że temat sztucznej inteligencji (AI) regularnie powraca w debatach środowiskowych, skupiając się nie tylko na ogromnych możliwościach technologicznych, ale przede wszystkim na aspektach etycznych oraz potrzebie wypracowania konkretnych uregulowań. Ministerstwo zakłada, że trwające dyskusje zaowocują rekomendacjami, które pozwolą resortowi przygotować oficjalny kodeks dobrych praktyk. Pani Minister zaznaczyła, że kluczowa staje się odpowiedzialność użytkownika – studenta, nauczyciela akademickiego czy badacza – który będzie potrafił krytycznie zweryfikować wygenerowane treści.

Standardy kształcenia na kierunku psychologia

Reforma standardów kształcenia psychologów, wymuszona nowymi regulacjami prawnymi, wchodzi w kluczową fazę realizacji. Po opracowaniu wytycznych dla profilu ogólnoakademickiego zespół ekspertów finalizuje obecnie zasady dla profilu praktycznego, kładąc szczególny nacisk na doprecyzowanie rygorów dotyczących praktyk zawodowych, punktacji ECTS oraz efektów uczenia się. Wszystkie te działania mają na celu pełne dostosowanie procesu dydaktycznego do aktualnych wymogów rynkowych i ustawowych, co było przedmiotem ostatnich, szczegółowych konsultacji z resortem.

Nowy wykaz czasopism i reformy w ewaluacji nauki

Pani Minister poinformowała o finalizacji prac nad rozporządzeniem dotyczącym wykazu czasopism, które ma zostać podpisane jeszcze w kwietniu. Nowy proces oceny będzie dwutorowy: czasopisma w bazach Scopus i Web of Science zostaną ocenione bibliometrycznie, natomiast pozostałe 3,5 tysiąca tytułów poddanych będzie ocenie eksperckiej komitetów PAN, co pozwoli na publikację nowej listy po wakacjach. W obszarze ewaluacji nauki planowane

jest wprowadzenie pięcioletniego cyklu opartego na dwóch filarach: dotychczasowych kryteriach osiągnięć naukowych oraz nowym raporcie samooceny uczelni, uwzględniającym warunki pracy i popularyzację nauki. Resort dąży przy tym do wypracowania sprawiedliwego modelu, który pogodzi zróżnicowane postulaty środowiska akademickiego.

3. Dyskusja na temat sztucznej inteligencji (AI) w kształceniu wyższym – wpływ, perspektywy, skutki, oraz dobre praktyki wykorzystania

Przewodniczący podkreślił, że dyskusja o sztucznej inteligencji w kształceniu wyższym to jedynie początek stałego procesu, a nie jednorazowa debata – AI zmienia się zbyt dynamicznie, by stworzyć wytyczne na lata. Priorytetem jest, aby technologia wzmacniała misję kształcenia i rozwój kompetencji, zamiast uzależniać od narzędzi czy zastępować samodzielne myślenie. Celem dyskusji jest lepsze zrozumienie tych zmian.

A. AI jako „prawa ręka” człowieka

O koncepcji opowiedział Marcin Łunkiewicz – wykładowca w Akademii Ateneum oraz producent filmowy, który w swojej pracy zajmuje się m.in. automatyzacją procesów kreatywnych i tworzeniem opartych na algorytmach narzędzi do generowania zindywidualizowanych treści.

Głównym postulatem wystąpienia jest odejście od społecznej paniki na rzecz traktowania AI jako „prawej ręki”. Technologia ta ma wspomagać, przyspieszać i skalować ludzką pracę, a nie ją zastępować. Kluczem jest zachowanie sprawstwa – człowiek (ekspert), który musi nadzorować narzędzie, by realizowało ono założone cele, a nie interesy wielkich korporacji.

AI nie posiada świadomości ani talentu – to czysta statystyka i prawdopodobieństwo. Systemy takie jak ChatGPT przewidują kolejne fragmenty tekstu poprzez losowanie (stąd biorą się tzw. halucynacje). Zrozumienie tego technicznego fundamentu jest niezbędne, by skutecznie nakładać na AI tzw. kagańce bezpieczeństwa i ograniczać błędy.

Rewolucja w komunikacji i produkcji oznacza przejście do ery, w której język naturalny zastępuje skomplikowany kod, czyniąc tworzenie technologii powszechnie dostępnym. W obliczu niemal darmowej i błyskawicznej produkcji treści cyfrowych, kluczowym wyzwaniem staje się kryzys sensu; rola edukacji musi zatem ewoluować w stronę nauki nadawania znaczenia oraz krytycznej weryfikacji jakości, zamiast skupiać się na samej technice wykonania.

Wizja rozszerzonego człowieka wykracza poza samą sztuczną inteligencję, obejmując interfejsy mózg-komputer, rozwiązania z zakresu rozszerzonej rzeczywistości oraz nadchodzącą infrastrukturę 6G, która do 2030 roku ma całkowicie zacierać granice między światem fizycznym a cyfrowym. Jednocześnie obserwujemy ewolucję AI od prostych narzędzi do autonomicznych agentów, którym delegujemy procesy decyzyjne. Niesie to ze sobą ryzyko nadmiernego zaufania oraz budowania więzi emocjonalnych z algorytmami.

W tym nowym ekosystemie edukacja musi położyć nacisk na proces powstawania wiedzy, a nie tylko na produkt końcowy, który dziś może być wygenerowany w sekundy. Model przyszłości to spersonalizowana współpraca profesora, studenta i agenta AI, w której

technologia wspiera poszukiwania i analizę, ale to człowiek sprawuje nadzór merytoryczny i wyznacza kierunki rozwoju. Nauka jest procesem pod nadzorem profesora.

B. AI w dydaktyce akademickiej – perspektywa dydaktyczna, wykładowca w roli tutora, kompetencje przyszłości

Zagadnienie omówiła dr hab. Dorota Marquardt z Wydziału Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, która specjalizuje się w analizie dyskursu, mediach internetowych, sztucznej inteligencji, argumentacji i dialogach, oraz m.in. tematami krytycznego myślenia w świecie zautomatyzowanych mediów.

Perspektywa dydaktyczna i proces uczenia się

AI to narzędzie, które zmienia rynek pracy, dlatego uczelnie muszą uczyć studentów nie tylko jego obsługi, ale także rozpoznawania niewłaściwego i nieetycznego użycia. Badania sugerują, że używanie generatorów treści od początku procesu twórczego osłabia aktywność mózgu w obszarach odpowiedzialnych za głębokie myślenie. Najlepsze efekty edukacyjne osiąga się, gdy student najpierw samodzielnie przygotowuje koncepcję, a dopiero potem konfrontuje ją z AI. Odwrotna kolejność (najpierw generowanie, potem analiza) prowadzi do regresu kompetencji.

Komunikaty marketingowe narzędzi AI często promują unikanie wysiłku intelektualnego. Dla dydaktyki jest to zagrożenie, ponieważ pomijanie trudnych etapów uczenia się uniemożliwia osiągnięcie pełnych efektów kształcenia.

Od wykładowcy do Tutora

W dobie AI rola wykładowcy przesuwana się z przekazywania treści na towarzyszenie studentowi. Kluczowe staje się wspieranie procesów poznawczych i kompetencji społecznych. Na uczelniach trwają eksperymenty z „tutorami AI”. Sugeruje się odwrót od wykładów masowych na rzecz pracy w grupach, gdzie można śledzić realny postęp studenta i weryfikować jego sposób rozumowania, a nie tylko końcowy efekt.

Kompetencje przyszłości

Kluczową umiejętnością człowieka staje się umiejętne rozkładanie dużych problemów na mniejsze zadania i formułowanie celów i intencji. Halucynacje AI są wpisane w tę technologię. Student musi posiadać wiedzę dziedzinową, aby wiedzieć, czemu przyjrzeć się, by wyłapać błędy, których nie widać na pierwszy rzut oka. Umiejętność precyzyjnego i logicznego formułowania myśli staje się ważniejsza niż kiedykolwiek, aby uniknąć narzucenia nam przez używany model perspektywy korporacyjnego producenta.

Dobre praktyki i polityka uczelni

Jednym z podejść jest dopuszczenie AI w pracach dyplomowych pod warunkiem pełnej transparentności. Należy przenieść ciężar oceny z efektu końcowego (tekstu) na proces zdobywania wiedzy. Uczelnie powinny tworzyć generyczne wytyczne, które poszczególne wydziały będą mogły uszczegóławiać zgodnie ze specyfiką swoich dyscyplin.

Studenci sami deklarują, że nie chcą być niewolnikami narzędzi i oczekują od kadry akademickiej wspólnego wypracowania ram etycznego korzystania z technologii. Mniejsza liczebność studentów może pozwolić na odejście od dydaktyki masowej na rzecz wysokiej jakości tutoringu i relacji interaktywnych, których AI nie jest w stanie zastąpić. Mimo że AI potrafi analizować i tworzyć narracje, uniwersytet pozostaje miejscem rzetelnego szukania prawdy i metodologicznej poprawności, co stanowi wartość unikalną.

Przewodniczący podkreślił wagę praktycznych rozwiązań wdrażanych na uczelniach oraz podziękował za zwrócenie uwagi na zjawisko antropomorfizacji AI. Zauważył, że wiele problemów wynika z błędnego postrzegania możliwości maszyn, a używanie języka naturalnego zamiast kodu podświadomie skłania nas do traktowania algorytmów jak podmiotów ludzkich, co zniekształca naszą ocenę tej technologii.

C. Zmiana paradygmatu dydaktycznego

Zagadnienie omówiła pani prof. dr hab. Jolanta Choińska-Mika z Wydziału Historii Uniwersytetu Warszawskiego, pełniąca w latach ubiegłych funkcję prorektora UW ds. studentów i jakości kształcenia.

Rozwój AI nie oznacza końca roli wykładowcy, ale stawia przed nim wyższe wymagania. Ponieważ maszyny potrafią już analizować, interpretować i tworzyć narracje, uczelnia musi przestać skupiać się na treściach i efektach, a zacząć na procesach poznawczych i unikalnych kompetencjach ludzkich.

Prof. Choińska-Mika wskazuje na ważną relację mistrz–uczeń, która powinna zastępować kontrolę. Doświadczenia pokazują, że studenci sami szukają ram etycznego korzystania z AI. Rozwiązaniem jest tutoring i towarzyszenie studentowi. Wykładowca musi być obecny od samego początku procesu (np. przy wspólnym tworzeniu pytań badawczych). Zajęcia powinny odbywać się w małych grupach, co pozwala na śledzenie indywidualnego postępu. Należy odejść od sprawdzania wiedzy faktograficznej na rzecz analizy sposobu myślenia studenta.

Inwestycja w kadre, nie tylko w technologię – uczelnie powinny zamiast redukcji etatów postawić na przekwalifikowanie pracowników. Kluczowe są inwestycje w kompetencje społeczne i tutorskie (umiejętność interaktywnej współpracy ze studentem) oraz kompetencje cyfrowe, pozwalające na świadome wykorzystanie narzędzi (tzw. generatorów treści).

Uniwersytety powinny sformułować ogólne rekomendacje i dobre praktyki dotyczące AI, które poszczególne kierunki studiów będą mogły uszczegółowić. Wymagana jest również długofalowa rewizja celów kształcenia. AI powinna wymusić powrót do korzeni uniwersytetu – osobistej relacji, dialogu i wspólnego poszukiwania sensu, którego nie zapewni żadne narzędzie informatyczne.

Przewodniczący podkreślił, że wdrażanie AI w szkolnictwie wyższym wymaga głębokiej transformacji postaw kadry oraz odejścia od prób stworzenia jednego, uniwersalnego regulaminu. Skuteczna strategia musi być wielopoziomowa: od ogólnych wytycznych,

po szczegółowe zasady dostosowane do specyfiki konkretnych dyscyplin, typów kształcenia oraz unikalnej misji i profilu poszczególnych uczelni.

W dyskusji z udziałem członków i gości, zwrócono uwagę na:

- ryzyko technologicznego uzależnienia – korzystanie niemal wyłącznie z zagranicznych systemów (płatniczych, operacyjnych czy nawigacyjnych) sprowadza Polskę do roli pasywnego klienta. Brak własnych rozwiązań w tych kluczowych obszarach osłabia kontrolę nad strategiczną infrastrukturą państwa;
- bezpieczeństwo i autonomię – budowa rodzimych technologii w tym AI, to nie tylko kwestia gospodarcza, ale przede wszystkim fundament suwerenności obronnej. Uzależnienie od zewnętrznych dostawców ogranicza niezależność kraju w sytuacjach kryzysowych;
- równy dostęp do technologii – państwo powinno systemowo zapewnić wszystkim uczelniom dostęp do najnowszych narzędzi i sprzętu AI (np. okularów VR). Nowoczesne technologie nie są już luksusem, lecz warunkiem koniecznym, by Polska nie została w tyle za światowymi liderami;
- równość szans – kluczowym obowiązkiem systemu jest zapewnienie wszystkim studentom i pracownikom równego dostępu do nowych narzędzi, aby technologia łączyła, a nie pogłębiała podziały;
- potrzebę zaangażowania Ministerstwa – nie wszystkie ośrodki akademickie w Polsce mają zasoby, by samodzielnie wypracować zaawansowane modele wdrażania AI. Istnieje pilna potrzeba, aby Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podjęło temat na poważnie, wychodząc poza dyskusje w stronę konkretnych wytycznych i systemowej pomocy dla mniejszych ośrodków;
- współdzielenie wiedzy – kluczowe jest stworzenie wspólnej platformy, na której wypracowane już raporty i rekomendacje byłyby dostępne dla wszystkich jednostek. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w której każda uczelnia musi tworzyć je od nowa;
- rolę raportów i rekomendacji (przykład DELab UW) – istnieją już w Polsce wartościowe opracowania, takie jak raport DELab Uniwersytetu Warszawskiego. Są one gotowym kompasem dla polityki publicznej i zarządzania uczelniami, wskazującym, jak odnaleźć się w nowej rzeczywistości akademickiej;
- nieprzygotowanie instytucjonalne – duże uczelnie nie są obecnie systemowo gotowe na rewolucję AI. Prowadzi ona do problemów (ekonomicznych, organizacyjnych i merytorycznych), których w większości jeszcze nawet nie potrafimy precyzyjnie zdefiniować.
- AI w procesie akredytacji (perspektywa PKA) – doświadczenia z prac w PKA pokazują, że uczelnie mają realne wątpliwości, jak łączyć AI z formalnymi efektami uczenia się. Temat ten staje się stałym elementem spotkań roboczych na uczelniach w całym kraju;
- ryzyko „sztucznej jakości” kształcenia – PKA identyfikuje pilną potrzebę odróżnienia „inteligentnego kształcenia” (wykorzystującego nowoczesne narzędzia do wsparcia studenta) od „sztucznej jakości”, czyli pozorowania procesów dydaktycznych tam, gdzie brakuje realnej interakcji z człowiekiem;

- elastyczność regulacji – nie istnieje jeden uniwersalny regulamin dla wszystkich. Zasady korzystania z AI powinny być zróżnicowane na poziomach etycznym, dyscyplinarnym (inne dla humanistyki, inne dla inżynierii) oraz na szczeblu misji konkretnej uczelni;
- konieczność standaryzacji – postulat wprowadzenia jednolitych zasad dla wszystkich uczelni (publicznych i niepublicznych). Dotyczy to zarówno liczebności grup, jak i metod prowadzenia wykładów, aby uniknąć dysproporcji w jakości kształcenia.
- powrót do modelu mistrz–uczeń – w dobie łatwego dostępu do wiedzy przez AI, sensem istnienia uniwersytetu staje się mentoring i osobista relacja, oferująca dialog i wsparcie, których maszyna nie zapewni;
- drastyczny ograniczenie relacji mistrz–uczeń – statystyki są niepokojące – istnieją uczelnie, które w ciągu trzech lat zwiększyły liczbę studentów z 500 do ponad 20 tysięcy, nie zwiększając adekwatnie liczby kadry. To sprawia, że postulat pracy w małych grupach jest przy obecnych ramach finansowych niemożliwy do zrealizowania;
- małe grupy a finansowanie uczelni – rekomendacja prowadzenia dydaktyki wspomaganej przez AI w niewielkich grupach podważa dotychczasowy model ekonomiczny oparty na masowych wykładach. Przejście na model tutorski drastycznie podnosi koszty kształcenia, co wymaga całkowitego przemodelowania subwencji;
- ocenę procesu, a nie efektu – AI generuje gotowe prace w sekundy, dydaktyka musi skupić się na śledzeniu drogi powstawania projektu i wysiłku intelektualnym studenta, a nie na samym produkcie końcowym.
- ochronę rozwoju poznawczego – kluczowe jest, aby narzędzia AI były wykorzystywane dopiero po samodzielnym sformułowaniu problemów badawczych przez studenta, co zapobiega regresowi umiejętności myślenia.
- deficyt krytycznego myślenia – współczesny system edukacji nie kładzie wystarczającego nacisku na naukę krytycznego myślenia. Jest to szczególnie widoczne w kontekście AI, gdzie brak umiejętności samodzielnej weryfikacji informacji staje się kluczowym zagrożeniem dla studentów i społeczeństwa.
- odpowiedzialność społeczna – bez wzmocnienia kompetencji filozoficznych w społeczeństwie nie będziemy w stanie wykształcić odporności na manipulacje czy błędy generowane przez algorytmy. Edukacja filozoficzna powinna być traktowana jako niezbędny fundament budowania relacji człowiek–maszyna.
- systemowe podejście do edukacji – kompetencje cyfrowe i etyka muszą być wprowadzane znacznie wcześniej, już na etapie edukacji przedszkolnej i szkolnej. Tylko spójny system pozwoli studentom traktować AI jako „prawą rękę”, a nie wyręczenie w myśleniu.
- AI jako zmienne narzędzie – kompetencje techniczne w obsłudze AI (np. pisanie promptów) mają krótki termin ważności. Rolą uniwersytetu jest wykształcenie w studentach woli ciągłego rozwoju i adaptacji do zmian.
- kształtowanie postaw (lifelong learning) – prawdziwym zadaniem uczelni jest zaszczepienie nawyku nieustannego poszerzania wiedzy. Studenci muszą rozumieć, że zdobyte dziś umiejętności za kilka lat będą wymagały redefinicji.

4. Informacje i sprawy bieżące

4.1. Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zm. rozporządzenie w sprawie ekspertów biorących udział w kontrolach użytkowników w zakresie doświadczeń (numer w Wykazie prac legislacyjnych MNiSW– 26)

Rada Główna wystosowała pismo, że nie zgłasza uwag.

4.2. Wspólni kandydaci wytypowani przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Polską Akademię Nauk, Radę Główną Instytutów Badawczych do:

- Programu Interreg Polska-Słowacja na lata 2028-2034:
 - dr hab. Ewa Surówka, Instytut Fizjologii Roślin im. Franciszka Górskiego w Krakowie;
 - prof. Krzysztof Rejman, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.
- Programu Interreg Polska-Ukraina na lata 2028-2034:
 - Mateusz Białas, dyrektor Przedstawicielstwa Polskiej Akademii Nauk w Kijowie;
 - prof. Ryszard Hołownicki, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych.

5. Przyjęcie protokołu z III posiedzenia Rady Głównej (12.03.2026 r.)

Rada jednogłośnie przyjęła protokół z III posiedzenia RGNiSW

6. Zaopiniowanie projektów aktów prawnych

6.1. Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, szkoły przysposabiającej do pracy oraz szkoły policealnej

Rada Główna wystosowała pismo, że nie zgłasza uwag.

6.2. Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie nagród ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dla nauczycieli akademickich

Rada Główna wystosowała pismo, że nie zgłasza uwag.

6.3. Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie nagród ministra właściwego do spraw zdrowia dla nauczycieli akademickich

Rada Główna wystosowała pismo, że nie zgłasza uwag.

7. Zaopiniowanie innych dokumentów

Nie było dokumentów w tym punkcie porządku obrad.

8. Sprawy różne i wolne wnioski

8.1. Sprawa członkostw w komitetach monitorujących – kontynuacja

- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – członek prof. dr hab. Agnieszka Merkiś-Guranowska, zastępca członka dr Marcin Latało- Anulewicz;
- Krajowy Plan Odbudowy(KPO) – członek prof. dr hab. inż. Remigiusz Panicz.

Wyniki głosowania, w każdym z głosowań udział wzięło 29 członków RG (oddano po 29 ważnych głosów):

- dr Marcin Latało- Anulewicz: 27 głosów za, 1 przeciw, 1 głos wstrzymujący się;
- prof. dr hab. inż. Remigiusz Panicz – 27 głosów za, 2 głosy wstrzymujące się.

8.2. Sprawa powołania Zespołu do spraw Transferu Wiedzy i Technologii z Członków RG (dotyczy debaty na majowe posiedzenie RG zaproponowanej przez p. Natalię Osicę – Przewodniczącą Zespołu ds. wzmocnienia transferu wyników badań naukowych).

Spośród członków RG powołano dwa robocze Zespoły:

1. Zespół w składzie: Radosław Koszewski (przewodniczący), Szymon Cyfert, Rafał Łukasik, Artur Zdunek, Dorota Konopacka, Michał Klimczyk.

Zespół zajmie się wypracowaniem opinii do rekomendacji przygotowanych przez Zespół ds. wzmocnienia transferu wyników badań naukowych.

2. Zespół w składzie: Jacek Witkoś (przewodniczący), Krzysztof Rejman, Tomasz Grzyb, Romuald Zabielski, Małgorzata Kuczera.

Zespół zajmie się analizą materiału dot. korzyści i ryzyk w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego związanego ze wstąpieniem Ukrainy do UE.

8.3. List do KPRM i NBP

Wniosek o rozważenie możliwości zasilenia z zasobów NBP funduszy wspierających badania naukowe w Polsce.

Przewodniczący będzie zbierał uwagi członków RG dot. zasadności wystosowania ww. pisma.

9. Zamknięcie posiedzenia

Prof. M. Pałys podziękował członkom Rady za udział w obradach i zamknął posiedzenie.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW